

hagyományra nézve. Ifjúságban és férfiúi deledön, háború előtti nyugalomban, harcok és forradalmak viharában, szegény diákságában és tekintélyt adó katedráján változatlanul hirdette, mert — sajnos — hirdetni kellett azt az egyszerű, magától értetődő tételt, hogy magyaroknak kell lennünk, maradnunk. Ezt az egyszerű ígét építette rendszerré alig pár héttel halála előtt elkészült testamentomában: *A néphagyomány és a nemzeti művelődés* című könyvében. Külön fejezetet írt benne a „magyarkodásról“, azzal a figyelmeztetéssel: vigyázzunk, hogy a szájas magyarkodók magukhoz ne asszimiláljanak minket, lélek szerint magyarokat. „A magunk magyar lelkére vigyáznunk kell, nehogy kilopják belőlünk.“ „Ki a magyar?“ című zárófejezetében azt vallja — amiben népismerő magyarok mindnyájan egyetértünk —: „A magyarság nem a test, nem a vér, hanem a lélek kérdése.“

De ameddig erre a végső tételre eljutott, fáradhatatlanul figyelte, étlen-szomjan kutatta, gyűjtötte, írta és magyarázta ennek a léleknek megnyilatkozásait a szilaj pásztorok életformáján, a hajdúk eredetén, a tiszántúli építkezésen, a kúnok megtérésén, a kertes városokon, a magyar hímzésen, a szűrszabó és szűcs ornamentikáján, a matyó lakodalmon és summásokon, kúnsági fejfákon, népviseleti tanulmányokon, a cifraszűrön, a településtörténeti és településföldrajzi dolgozatokon s annyi más, mindig újat mondó, becses, marandó munkáján s az általa gyűjtött múzeumi tárgyak seregén keresztül. S mindezekhez tegyük hozzá gazdag tapasztalati tudása iratlanul maradt részét: szüntelen néprajzi szemlélődéséből gyűlt sajátos, különösképen magyar világszemléletét, eszejárását, gondolatrendszerét, egyénisége e lényeges jegyeit, ami mind együtt formálta az egyetlen Györffy Istvánt, akiben mindnyájan veszítettünk: ki tántoríthatatlan bizodalmas barátot, ki önzetlen, féltékenységet nem ismerő tanítómestert, jó és igaz embert, s mindennekfelett fajunk jellegzetes tiszántúli példányát. Erre az utóbbira lett volna a legbüszkébb, ha a büszkélkedés természete lett volna.

Emlékét hálával, kegyelettel és szeretettel őrizzük.

Viski Károly

RÉGI KARÁCSONYI VERSEKBŐL

Karácsony.

... Nagy szív, nemes szív az, mely boldogan,
Elégedetten, gazdagon
Azokra gondol, akik elhagyottak,
Kik tán rideg kövön, árván zokognak,
Kiket az élet átka nyom.

De még nagyobb és százszor nemesebb,
Akinek nincsen senkije,
S míg a világon mindenütt örülnek,
Elüzve, eltiporva mégse csügged,
S nem zúgolódik bús szive.

Rudnyánszky Gyula